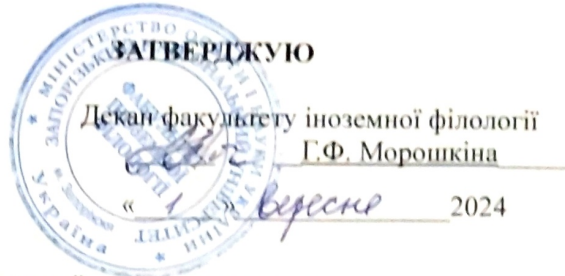

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПЕРЕКЛАДУ

підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти
денної та заочної форм здобуття освіти

освітньо-професійна програма Переклад (англійський)
спеціалізації 035.041 германські мови та літератури (переклад включно), перша -
англійська

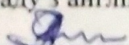
спеціальності 035 Філологія

галузі знань 03 Гуманітарні науки

ВИКЛАДАЧ : Шевченко О. І., доктор філологічних наук, професор кафедри теорії та
практики перекладу з англійської мови

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри

Протокол № 1 від "31" серпня 2024 р.
Завідувач кафедри теорії та практики
перекладу з англійської мови

 С. П. Запольських

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

 Ю. А. Зацний

2024 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: shavch.alex@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення:

Телефон: (061) 289-12-86

Інші засоби зв'язку: Viber, Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Кафедра: теорії та практики перекладу з англійської мови, II корпус, ауд.322

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є: поглиблення теоретичних знань і вдосконалення практичних навичок у сфері сучасного перекладознавства. Курс «Сучасні технології перекладу» зосереджений переважно на розвитку професійних перекладацьких компетенцій з теоретичним і дослідницьким ухилом. При цьому у ході опрацювання курсу «Сучасні технології перекладу» відбувається актуалізація знань, які були набуті студентами як у процесі вивчення базових філологічних дисциплін, як-от лінгвокраїнознавство, лексикологія, стилістика, теорія та практика перекладу, теорія та історія літератури, так і у процесі ознайомлення із новітніми науковими напрямками і підходами: штучний інтелект і переклад, імовірнісна семантика, мінімалізм і контекстуалізм у сучасній семантиці і перекладі, феноменологія, нечіткої логіки тощо. Успішна професійна діяльність перекладача у сучасних умовах неможлива без урахування новітніх тенденцій у теорії і практиці перекладу з огляду на все ширше залучення цифрових технологій, штучного інтелекту, зокрема генеративних додатків. Сучасному перекладачеві у дослідницькій роботі конче **необхідне розуміння** функціонування принципів алгоритмізації інформації, кодування, декодування, статистичної імовірності, екстерналізму, інтерналізму, пред'явлення котрих передбачає пропонований курс.

Навчання за курсом «Сучасні технології перекладу» ґрунтується на використанні новітніх теоретичних матеріалів останніх років - статей, монографій українських вчених і розвідок науковців провідних університетів світу. Залучено також аудіо- і відеоматеріали, котрі висвітлюють новітні досягнення у перекладознавстві.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр	3-й	3 -й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	12 год.	4 год.
Практичні заняття	22 год.	4 год.
Самостійна робота	56 год.	82 год.
Консультації	особисті – вівторок, четвер, з 11:00 до 12:00, дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю. Запис на консультації: shavch.alex@gmail.com	

Вид підсумкового семестрового контролю:	залік
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1935

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
<p>ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.</p> <p>ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>СК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.</p> <p>СК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.</p> <p>СК 9. Здатність застосування теоретичних моделей в процесі перекладу для вирішення різноманітних перекладацьких завдань (забезпечення усного і письмового перекладу в суспільно-політичній, економічній, науково-технічній і юридичній сферах).</p>	<p>Інтерактивні методи («мозкові штурми», дебати, дискусії, презентації, організаційно-діяльнісні та рольові ігри; робота в групах);</p> <p>методи проектування (генерації ідей, ідентифікації проблем, постановки мети і завдань, планування);</p> <p>методи моделювання);</p> <p>методи набуття особистого досвіду наукової діяльності (робота над магістерською роботою).</p>	<p><u>Поточні контрольні заходи</u></p> <p>Основними контрольними заходами є тести та самостійні роботи, які виконуються після опанування відповідної теми курсу. Всі поточні контрольні заходи та методичні рекомендації до їх виконання розташовані на платформі Moodle.</p> <p><u>Підсумкові контрольні заходи</u></p> <p>Залік. Теоретичне завдання: усна відповідь на заліку Представлення та захист дослідницької пропозиції за одною із тем курсу</p>

<p>ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.</p> <p>ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.</p> <p>ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.</p> <p>ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p> <p>ПРН 18. Застосувати теоретичні моделі в процесі перекладу для вирішення різноманітних перекладацьких завдань (забезпечення усного і письмового перекладу в суспільно-політичній, економічній, науково-технічній і юридичній сферах).</p>		
---	--	--

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Евристична природа усного і письмового перекладу

Інформативна насиченість повідомлення. Надлишкова інформативність. Моделювання процесу перекладу. Сучасні підходи до дослідження процесу перекладу.

Змістовий модуль 2.

Психолінгвістичні і семіотико-імовірнісні основи здійснення і дослідження письмового та усного перекладу.

Проблемні питання сучасного перекладознавства. Послідовний і синхронний переклад: норми і дискусійні питання. Лінгвістичні, логічні і психологічні причини розбіжностей між смислом, продукованим мовцем (speaker's meaning), і смислом, сприйнятим адресатом.

Змістовий модуль 3.

Вплив цифрових технологій на перекладознавство

Цифрові технології, штучний інтелект і генеруючі додатки як засоби підвищення якості перекладу. Сучасні цифрові технології перекладу: програми, гаджети, їхні можливості і причини похибок.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекція 1	Сучасні підходи до дослідження процесу перекладу. Інформативна насиченість повідомлення.	2	1	1 раз на 2 тижні
Семінарське заняття 1	Селективність сприйняття інформації Види інформації у повідомленні. Визначення інформативної насиченості повідомлення.	4	1	щотижня
Самостійна робота	Мінімалістська семантика, контекстуалізм, надлишкова інформація у повідомленні. Підготувати есе щодо сучасних підходів до дослідження змістового аспекту висловлення.	10	15	
Лекція 2	Способи моделювання процесу перекладу.	2	1	1 раз на 2 тижні
Семінарське заняття 2	Ситуативна, семантико-трансформаційна, психолінгвістична модель процесу перекладу.	4	1	щотижня
Самостійна робота	Опрацювання за розробкою подкасту "Poetics"	10	15	

Лекція 3	Евристичні аспекти дослідження процесу усного і письмового перекладу.	2		1 раз на 2 тижні
Семінарське заняття 3	Імовірнісна прогнозованість повідомлення.	4		щотижня
Самостійна робота	Опрацювання за розробкою подкасту "Poetics"	10	15	
Лекція 4	Усний переклад: норми і дискусійні питання. Розбіжність у предметно-логічному значенні продюкованого і сприйнятого висловлення.	2	1	1 раз на 2 тижні
Семінарське заняття 4	«Паризька теорія смислу» як перекладацький феномен і її сучасне тлумачення.	4	1	щотижня
Самостійна робота	Опрацювання за розробкою подкасту "Poetics"	10	15	
Лекція 5	Художній переклад як інтерпретативно-смыслоутворювальний феномен.	2		1 раз на 2 тижні
Семінарське заняття 5	Переклад прозових та поетичних творів. Специфіка перекладу полімодальних матеріалів.	3		щотижня
Самостійна робота	Підготувати есе щодо науково-теоретичного підґрунтя власної магістерської роботи.	10	15	
Лекція 6	Цифрові технології, штучний інтелект і генеруючі додатки як засоби підвищення якості перекладу.	2	1	1 раз на 2 тижні
Семінарське заняття 6	Базові принципи функціонування штучного інтелекту і його вплив на перекладознавство: природня і формалізована мова, нейронні мережі, лінійний і нелінійний аналіз тексту, статистична імовірнісність, алгоритмізація, смыслоутворення (labelling, tokenization, tagging).	3	1	щотижня
Самостійна робота	Підготувати есе щодо методів дослідження, використаних у власній магістерській роботі.	9	7	

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Семінарське заняття №1	Визначення інформативної насиченості	Селективність сприйняття інформації - 5 балів.	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	10

	запропонованих текстів різних жанрів.	Визначення інформативної насиченості повідомлення- 5 балів.		
Семінарське заняття №2	самостійна робота: есе "Лінгвістичні і нелінгвістичні джерела інформації у комунікативному процесі"	Ситуативна, семантико-трансформаційна, психолінгвістична модель процесу перекладу- 10 балів.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	10
Семінарське заняття №3	комплексна: контрольна робота: "Евристична природа перекладу - інформативна насиченість, моделювання, смислоутворення"	Імовірнісна прогнозованість повідомлення- 10 балів.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	10
Семінарське заняття №4	Есе "Технології усного перекладу: норми, чинники ризику, етика"	«Паризька теорія смислу» як перекладацький феномен і її сучасне тлумачення- 10 балів.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	10
Семінарське заняття №5	Аналіз перекладених магістрами прозових і поетичних творів.	Переклад прозових та поетичних творів- 5 балів. Специфіка перекладу полімодальних матеріалів- 5 балів.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	10
Семінарське заняття №6	Комплексна письмова контрольна робота: 1. Теоретичне питання з програми курсу. 2. Питання стосовно застосування у власному	Базові принципи функціонування штучного інтелекту і його вплив на перекладознавство- 5 балів. Природна і формалізована мова, нейронні мережі, лінійний і нелінійний аналіз тексту, статистична	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	10

	дослідженні запропонованих у наланому курсі сучасних наукових положень і методологічних принципів.	імовірнісність, алгоритмізація, смислоутворення (labelling, tokenization, tagging) - 5 балів.		
Усього за поточний контроль	60			60
Підсумковий контроль				
Залік /Екзамен	Теоретичне завдання	Довільно запропоновані 2 теоретичні питання для письмової відповіді. Кожне питання 10 балів.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	20
	Практичне завдання	Зміст, вимоги до оформлення: Презентація результатів власного дослідження із зазначенням залучених із пропонованого курсу положень і методів.	<i>Розміщено в СЕЗН ЗНУ</i>	20
Усього за підсумковий контроль	40			40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Основна література

1. Корунець І. В. Теорія та практика перекладу (аспектний переклад) : підручник. 5-те вид., випр. і допов. Вінниця : Нова Книга, 2017. 448 с.
2. Гудманян А. Г., Сітко А. В., Єнчева Г. Г. Основи перекладознавства : навч. посіб. Вінниця : Нова Книга, 2020. 352 с.
3. Дерік І. М. Теорія та практика перекладу. Аспекти перекладу : підручник. Одеса : Університет імені К. Д. Ушинського, 2022. 246 с.
4. Мамрак А. В. Вступ до теорії перекладу : навч. посіб. Київ : «Центр учбової

літератури», 2019. 304 с.

5. Фокін С. Б. Комп'ютерні інноваційні технології в перекладацькій та перекладознавчій діяльності : навч. посіб. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2019. 254 с.

Додаткова література

6. Смець Н.О. До питання перекладу поетичних текстів: бути чи не бути? *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород : Ужгородський національний університет, 2021. Вип. 19. Том 2. С. 95-99. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.19.2.19>
7. Каніболоцька О. А. Модель навчання аудіювання автентичного спонтанного мовлення майбутніх вчителів іноземної мови : зб. наук. пр. *ΛΟΓΟΣ*. Барселона : Plataforma Europea de la Ciència.Barcelona, España, 2020. С. 77-79. DOI: <https://doi.org/10.36074/24.04.2020.v4.25>
8. Крамар В. Б. Жанр та ідіостиль як чинник вибору перекладацької моделі. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства* : зб. наук. пр. Хмельницький : Хмельницький національний університет, 2019. Вип. 17. С. 65-69. DOI: [10.31891/2415-7929-2019-17-65-69](https://doi.org/10.31891/2415-7929-2019-17-65-69)
9. Матузкова О. П., Гринько О. С., Горбатюк Н. О. Стратегії та аналіз в усному та письмовому перекладі : метод. посіб. Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2020. 67 с.
10. Шевченко О. І. Телеологічна лінгвосеміотика: глосарій базових термінів. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2021. 163 с.
11. Baker M. Routledge Encyclopedia of Translation Studies. London : Routledge, 2021. 900 pp.
12. Culler J. Poetics. 2020. DOI: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190201098.013.1000>
13. Gritten A. Lyotard, Phenomenology and the Shared Paternity of Literature and Music. *The Edinburgh Companion to Literature and Music* / Delia da Sousa Correa (ed.). Edinburgh : Edinburgh University Press, 2020. Pp. 522-532.
14. Haapaniemi R. Translation as Meaning-Construction Under Co-textual and Contextual Constraints: A Model for a Material Approach to Translation. *Translation Studies*. 2023. Vol. 15. Issue 3. Retrieved from: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14781700.2022.2147988?src=> (Accessed: 21 February 2023).
15. House J. Translation. The Basics. Abingdon : Routledge, 2018. 222 pp.
16. Jaszczolt K. M. Semantics, Pragmatics, Philosophy: A Journey through Meaning. New York : Cambridge University Press, 2022. DOI: <https://philpapers.org/rec/JASSPP> (Accessed: 24 December 2022).
17. Prihodko G. Category of Evaluation as the Object of Linguistics: Prospects of Communication Aspects of Study. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2018. Вип. 11. С. 64-70. DOI: <https://doi.org/10.32837/2312-3192-2018-11-64-70>
18. C. 64-70. DOI: <https://doi.org/10.32837/2312-3192-2018-11-64-70>
19. Thijse Jan D. ten. What is Intercultural Communication. *The Cambridge Handbook of Intercultural Communication* / Guido Rings (ed.). Cambridge : Cambridge University Press, 2020. Pp. 35-55
20. Wang M. Linguistic Semiotics. *Peking University Linguistics Research*. Singapore : Springer, 2020. 397 pp. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-981-15-3246-7>

Інформаційні ресурси

21. Відтворення експресивних засобів та стилістичних прийомів у перекладі. Режим доступу: <http://www.translationdirectory.com/article122.htm>
22. Моделювання процесу перекладу. Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/331/3.pdf>
23. Теорія рівнів еквівалентності у перекладознавстві. Режим доступу: <http://translationjournal.net/journal/14equiv.htm>

7. Регуляції і політики курсу

Важливим для магістрів під час вивчення цієї навчальної дисципліни є ознайомлення з основними підходами та теоретичними положеннями сучасного перекладознавства, набуття навичок та вмінь їхнього застосування у власному дослідженні.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. Відпрацювання пропущених занять здійснюється до завершення кожного модульного блоку на консультаціях.

Перевірка на плагіат здійснюється із застосуванням спеціальних програм і шляхом зіставного аналізу виконаних завдань. При наявності плагіату виконане завдання не буде зараховано.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи

усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ):
<http://sites.znu.edu.ua/confucius>

Керівник навчально-методичного відділу

Людмила НЕСТЕРЕНКО